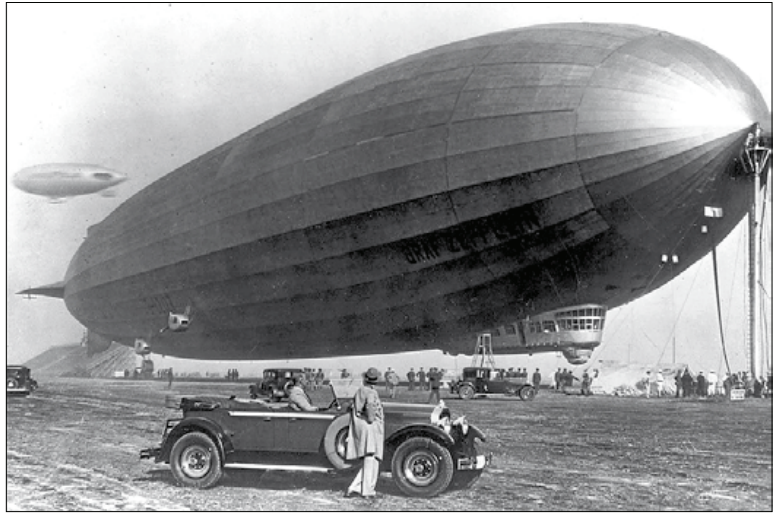

eP Coses de la vida GRAN BARCELONA

Una història de la passió ciutadana per l'aeronàutica

► A l'esquerra, el 'Graf Zeppelin' a l'exposició del 1929. A la dreta, el dirigible en una escala. A sota, gravat publicat a França el 1797, i a la seva dreta, una il·lustració aèria.

Globus sobre Barcelona

El llibre 'Més lleugers que l'aire' recrea les gestes dels primers dirigibles a la capital catalana

Les ascensions aeroestàtiques eren perilloses pel risc de perdre's sense rumb mar endins

CRISTINA SAVALL
BARCELONA

Encara hi ha persones grans que expliquen amb entusiasme als seus nets com els va saltar el cor quan el 3 d'octubre de 1932 van contemplar al Prat un dirigible gegant amb estructura cilíndrica d'aliatge d'alumini. Era el *Graf Zeppelin*, el faraònic globus de 105.000 metres cúbics. No eralaseva primera visita a Barcelona, ja que l'agost del 1929 va sobrevolar les teulades del passeig de Gràcia, la Rambla i Montjuïc amb motiu de l'Exposició Internacional, però mai abans havia fet escala a l'aeròdrom del Prat, després d'haver travessat l'Atlàntic des del Brasil rumb a Würtemberg (Alemanya).

«La seva aparició va ser saludada amb una salva d'aplaudiments i

una eufòria desbordada». D'aquesta i de moltes anècdotes més versa *Més lleugers que l'aire. Globus i dirigibles al cel de Barcelona (1738-1937)*, el nou llibre de Ròmul Brotons, autor de *Parcs d'atracció de Barcelona* i *La ciutat captiva*. L'assaig forma part de la col·lecció *Orígens* d'Alberti Editor, que indaga en les pàgines més curioses de la història de la vida quotidiana.

VA GUANYAR SEVILLA // «L'esperança de la Generalitat republicana era que Barcelona tingués una escala permanent de dirigibles. S'hi van bolcar moltes il·lusions però el Govern central va optar per Sevilla. Recorda situacions actuals», argumenta Brotons.

A principis dels anys 30, per no haver-hi no hi havia ni una carretera en condicions amb accés al llavors petit aeròdrom del Prat. Però

des d'hores abans les instal·lacions es van omplir de personalitats, periodistes i curiosos, que escoltaven per la megafonia: «Es prega al públic que quan el zepelí estigui maniobrant guardi el més absolut silenci per evitar desgràcies».

L'autor dedica un interessant capítol a la mala sort de Barcelona en el terreny aeronàutic, i això és perquè en aquells temps heroics l'únic que se sabia amb certesa és quan i d'on partia un globus. Per això, s'evitaven les exhibicions en ciutats portuàries, ja que el pitjor destí, el més perillós, era perdre's mar endins. «Era impossible predir on i quan aterraria, incertesa que causava no poques calamitats, però que motivava una profunda admiració pels homes i dones que s'aventuraven a volar», escriu l'autor al pròleg.

Eudaldet, el primer català que va contemplar BCN a vista d'ocell

► El 1847, Eudald Munné va ser convidat per l'aeronauta francès François Arban a sobrevolar Barcelona des del seu globus en la seva segona ascensió des de la desapareguda plaça de toros Torin.

► El cotxer, conegut per l'Eudaldet, va ajudar el pilot a l'aterrar en un camp de blat a Sant Andreu de Palomar. Agraït, li va proposar volar amb ell. La seva crònica del viatge és la primera descripció aèria de Barcelona.

El 1854, els propietaris dels Camps Elisis, el parc d'atraccions que va albergar el passeig de Gràcia, van contractar l'aeronauta francès Buisley, fill d'una família d'artistes circenses, un famós acròbata amb experiència en els espectacles a l'aire. El globus va ser inflat amb gas del gasòmetre de Gràcia per ser traslladat al centre de les muntanyes russes, la gran atracció.

La força ascensional d'un globus és més gran que el pes del conjunt. Així va poder sobrevolar el recinte durant 10 minuts amb un públic bocabadat, que va tenir un ensurt de mort quan de sobte es va aixecar una ratxa de vent que va fer virar l'esfera cap al mar. Buisley va sobreviure, però, segons el *Diario de Barcelona*, el pilot havia patit «els més atroços i espantosos martiris» a l'intentar

L'EMPREMTA DE ROCAMORA

EL PRECURSOR

➤ Els articles publicats als diaris barcelonins són la principal base de dades a la qual ha tingut accés Ròmul Brotons, el primer escriptor que ha recopilat totes les experiències aeronàutiques de la Barcelona anterior al 1937. No obstant, l'autor de *Més lleugers que l'aire* valora el «gran treball d'investigació» emprès el 1948 per Manuel Rocamora en el seu llibre *Historia de la navegación aérea en Barcelona*.

DADES INTERNACIONALS

➤ El comte Ferdinand von Zeppelin (1838-1917) va ser el militar i industrial alemany que va inventar el gegant globus dirigible. L'admiració d'Adolf Hitler per les seves aportacions científiques va fer batejar com a Tribuna de Zeppelin el lloc de Nuremberg, la ciutat dels congressos del Tercer Reich, on el canceller pronunciava els seus discursos.

LA NOVA ERA DE L'AVIACIÓ

➤ El colossal zepelí *Hindenburg* va explotar el 1937 quan aterrava a Lakehurst (EUA). L'accident va provocar la mort de 36 persones. «Va marcar el final dels dirigibles com a mitjà de transport i l'inici de l'era dels avions», assegura Brotons.

obrir la vàlvula per iniciar el descens abans de sobrevolar el port.

«El mecanisme no va funcionar i Buisley es va haver d'enfilat per les cordes per foradar el globus. El fred intens el va deixar esgotat i al caure a l'aigua va perdre el coneixement. Per sort havia tingut la previsió de posar-se el salvavides i va ser recollit per un vapor just a temps d'evitar que morís asfixiat pel gas que s'escapava del globus», diu l'article recollit per Brotons, que ha passat centenars d'hores en hemeroteques.

Encara més desgraciada va ser una ascensió del 1862. L'intrèpid aeronauta era Antonio Menis, conegut com el *Mallorquí*, que només tenia 13 anys, cosa que va provocar la indignació del públic quan la premsa va escriure sobre ell arran del seu desafortunat accident. En plena exhibició el globus va començar a cremar-se, i va deixar el noi penjat en una corda a uns 12 metres de la cistella. A l'estaveïllar-se contra una teulada del carrer Petritxol, el noi va caure a un pati interior. Es va sobreposar a les ferides però no va tenir la mateixa sort un espectador que va morir al caure d'un terrat del carrer de Sant Honorat quan li estava passant uns prismàtics a la seva veïna. ≡